

Opprør mot gårdss

De er blant landets største skogeiere og Høyre-menn. Nå reagerer de kraftig på at regjeringen gjør det dyrere å selge gårdseiendommer til familiemedlemmer.

LANDBRUK

Jorun Sofie F. Aartun
Skarnes/Oslo

På Maarud gård sør for Skarnes i Odalen skritter Thomas Stang (61) over plenen med bokseren Wendy i hælene. I bakgrunnen ruver herskapsboligen som opprinnelig er fra 1770, med 800 kvadratmeter boligflate. Godseieren er lite fornøyd med at regjeringen i neste års statsbudsjett foreslår å fjerne skattefritaket for salg av landbrukei-

endommer i familien. Samtidig kuttes gevinstbeskatningen på salg som ikke skjer i familien.

- Jeg mener regjeringens skatteskjerpelse på salg innad i familien er uheldig. Jeg har ikke finregnet på det, men det er ingen tvil om at denne skatteskjerpelsen vil ramme mange. Det er ingen hemmelighet at en stor del av alle salgene av denne typen eiendommer skjer innad i familien, sier Stang, som har lang fartstid som lokalpolitiker for Høyre og er vararepresentant til kommunestyret i Sør-Odal.

Stang er potetgullarving og solgte snacksfabrikken Maarud i 1982. I tillegg til å drive skogen på

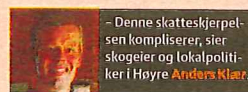
70.000 dekar tilbyr han jakt- og opplevelsesturer for næringslivet.

- Vi er nødt til å finne nye bruksområder for våre eiendommer. Man tar over eiendommer med høy kulturhistorisk verdi, men den øvrige avkastningen er jo ikke særlig god. Det er i det minste bra at regjeringen vil gjøre det mer gunstig å selge skogeieendommer. Da jeg for en tid tilbake ønsket å utvide, var regelverket så stivbent og utbudet så dårlig at jeg måtte dra til Sverige for å kjøpe eiendom, sier han.

«Latent skattebombe»

Med skogeieendommer på over 800.000 mål er Anders Kiær i

Grong kommune blant landets største skogeiere. Nå er skogeieren, som er aktiv lokalpolitiker i Grong Høyre og var tidligere vararepresentant i Stor-Elvdal kommune i

- Denne skatteskjerpelsen kompliserer, sier skogeier og lokalpolitiker i Høyre **Anders Kiær**.

to perioder, provosert over den borgerlige regjeringens landbrukspolitikk.

- Jeg har jobbet som lokalpolitiker i Høyre i en mannsalder, og synes det er rart at regjeringen vil innføre den typen ugunstige skat-

teskjerper. De burde heller konsentrere seg om å fjerne det norske byråkratiet som har vokst seg hinsides stort, sier Kiær.

Han håper skattekuttet vil få flere skogeieendommer ut på markedet, som kan legge grunnlaget for en viktig effektivisering og forbedling av næringen. Men han frykter det kan bli vanskeligere å fordele arv på en rettferdig måte med de nye reglene.

- Jeg synes det er svært uheldig at regjeringen vil gjøre det dyrere å selge skogeieendommer innad i familien, fordi forslaget kan ramme den generasjonen skogbrukere økonomisk. Vi er midt i et genera-

katten

Det er ingen tvil om at denne skatte-skjerpelsen vil ramme mange

Thomas Stang (61), skogeler og lokalpolitiker for Høyre, om regjeringens forslag om å fjerne skattefritak for gevinst av salg av skogeiendommer innad i familien

VIDEO

Se video i DN's nettbrettutgave og på DN.no

Carl Otto Løvenskiold (til høyre) - her med vennen Kristian Berglund i Nordmarka - mener skatt på salg av skogeiendommer innad i familien vil gjøre generasjonsskifter vanskelige. Foto: Thomas T. Kleiven

Kjepper i hjulene for unge

Oslo: Norges Bondelag raser over at regjeringen foreslår å fjerne skattefritaket ved overdragelse av landbrukseieendommer til neste generasjon.

- Regjeringen stikker nok en gang kjepper i hjulene for unge som ønsker å ta over en landbrukseieendom. Regjeringens uttalelser om å legge til rette for økt rekruttering av unge bønder,

blir en provokasjon når de i praksis gjør det motsatte, sier leder Lars Petter Bartnes i Norges Bondelag, som påpeker at hoveddelen av gårdssalgene skjer innad i familien.

- Da hjelper det lite at regjeringen samtidig reduserer skattesatsen for eiendommer som selges på det åpne markedet. Samlet sett blir det en kraftig

skatteskjerpelse ved generasjonsskifte på de aktive brukene. Ved å fjerne skattefritaket gir de unge

Lars Petter Bartnes i Norges Bondelag er sterkt kritisk til regjeringens forslag. bønder vanskeligere oppstartsvilkår, sier Bartnes.

Salg av jordbrukseieendom

Dagens regler:

- Gevinster ved salg av skog- og jordbrukseieendommer er i utgangspunktet skattepliktige på lik linje med salg av nærings-eiendom forøvrig. Gevinster blir beskattet som alminnelig inntekt og lagt til grunnlaget for beregning av personskatt. Det gir en marginalskatt på opptil 50,4 prosent (27 prosent skatt på alminnelig inntekt, 11,4 prosent trygdeavgift og topperskatt opp til 12 prosent i trinn 2).
- Dersom eier ikke har hatt næringsinntekt fra eiendommen i en lengre periode, vil gevinsten kun beskattes som kapitalinntekt.
- Jord- og skogbrukseieendom som har vært eidd i minst ti år, kan i hovedsak realiseres skattefritt ved salg innad familien.

Regjeringen foreslår:

- At gevinst ved salg av gårdsbruk ikke skal inngå i personinntektsgrunnlaget for enkeltpersonforetak fra 2016. Det innebærer at gevinst knyttet til landbrukseieendom i enkeltpersonforetak kun blir beskattet med satsen for alminnelig inntekt.
- At særskilt skattefritak for gevinster ved salg av landbrukseieendommer i familien avvikles.
- Ved gavesalg kan en ved familieoverdragelser i næring unngå gevinstbeskatning av selger dersom kjøper overtar selgers inngangsverdi.
- Våningshus vil som tidligere være omfattet av det generelle gevinstfritaket for bolig.
- Provenytapet er beregnet til 45 millioner kroner.

Kilde: Landbruksdepartementet

Landets største skogeiere

1. **Hans Rasmus Astrup**
Meraker Brug: 1.340.000 mål.
2. **Storebrand**
Værdalsbruket: 900.000 mål.
3. **Anne Ulvig og Anders Kiær**
800.000 mål i Trøndelag og i Hedmark.
4. **Frithjof Herbert Plahte**
Plahtes Eiendommer: 650.000 mål.
5. **Mille-Marie Treschow**
Treschow-Fritze, Fritze Skoger: 600.000 mål.
6. **Trygve J. Collett Ebbing**
Firma Albert Collett: 570.000 mål.
7. **Carl Otto Løvenskiold**
Løvenskiold-Vækerø: 430.000 mål.
8. **Haakon Eric Mathiesen**
Eidsvold Værk: 360.000 mål.
9. **Leopold Løvenskiold**
Løvenskiold Fossum: 335.000 mål.
10. **AS Stangeskovene** (Christen Sveaas 26,5 prosent): 220.000 mål.
11. **Carl Diderik Cappelen**
200.000 mål.

2015 DN-grafikk/Kilde: Norskog

Men hvis man velger at den som selger skal ha gevinst, da må man skatte, sier landbruksministeren.

forun.aartun@dn.no

- Det er ingen hemmelighet at en stor del av alle salgene av denne typen eiendommer skjer innad i familien, sier skogeler og lokalpolitiker for Høyre Thomas Stang. Foto: Klaudia Lech

sjonsoppkjøp og synes denne skatte-skjerpelsen kompliserer.

Kiær får støtte av Arne Rørå (54), administrerende direktør i Norskog, skogeierens interesseorganisasjon.

- Vi er kritiske til at særordningen for overdragelse innad i familien fjernes. Dette er en skatteskjerpelse og dermed følger ikke regjeringen opp sine løfter i regjeringserklæringen om at de skal bruke skatt som virkemiddel for å bedre landbrukets økonomiske situasjon. Den nye generasjonen gårdeiere risikerer å få en latent skattebombe med på kjøpet. Konklusjonen er at det er et uheldig forslag, sier Rørå.

Uheldig

På Østlandet forbereder godseieren Carl Otto Løvenskiold (61) til jaktseongen. I tillegg til å være en av Norges største skogeiere, med

totalt 430.000 dekar utmark og 3500 dekar dyrket mark, er han konsernsjef og eeneier av Løvenskiold-Vækerø, som igjen eier byggevarekjeden Maxbo og bedriften Bærum Verk. På Østlandet eier han store deler av Nordmarka. Godseieren bor i en stor praktteiendom som ble oppført i 1848 av baron Harald Wedel Jarlsberg. Det er sønnene hans som en dag skal overta familiebedriften.

- Det er uheldig at det foreslås å innføre skatt på salg av skogeiendommer innad i familien, fordi det kan vanskeliggjøre generasjonsskifter, sier Løvenskiold.

Løvenskiold er den desidert største giveren til Bærum Høyre. Siden 2009 har han gjennom selskapet støttet partiet med 800.000 kroner, ifølge Asker og Bærum budstikke.

- Jeg synes det er positivt at

regjeringen foreslår å kutte gevinstbeskatningen på salg av skogeiendommer fordi det gjør det mer gunstig å selge skogarealer. Når tilgangen på skogteiger øker, vil det være mulig å foredle driften som kan gi økt lønnsomhet, sier han.

«Likebehandling»

Landbruks- og matminister Sylvi Listhaug (FrP) avviser kritikken.

- Jeg skjønner godt at skogeierne vil ha i pose og sek, men jeg er opptatt av likebehandling og rettferdighet. Det innebærer å gjøre de enorme skattefordelene aktører i landbruket har hatt ved salg innad i familien mindre, sier Listhaug.

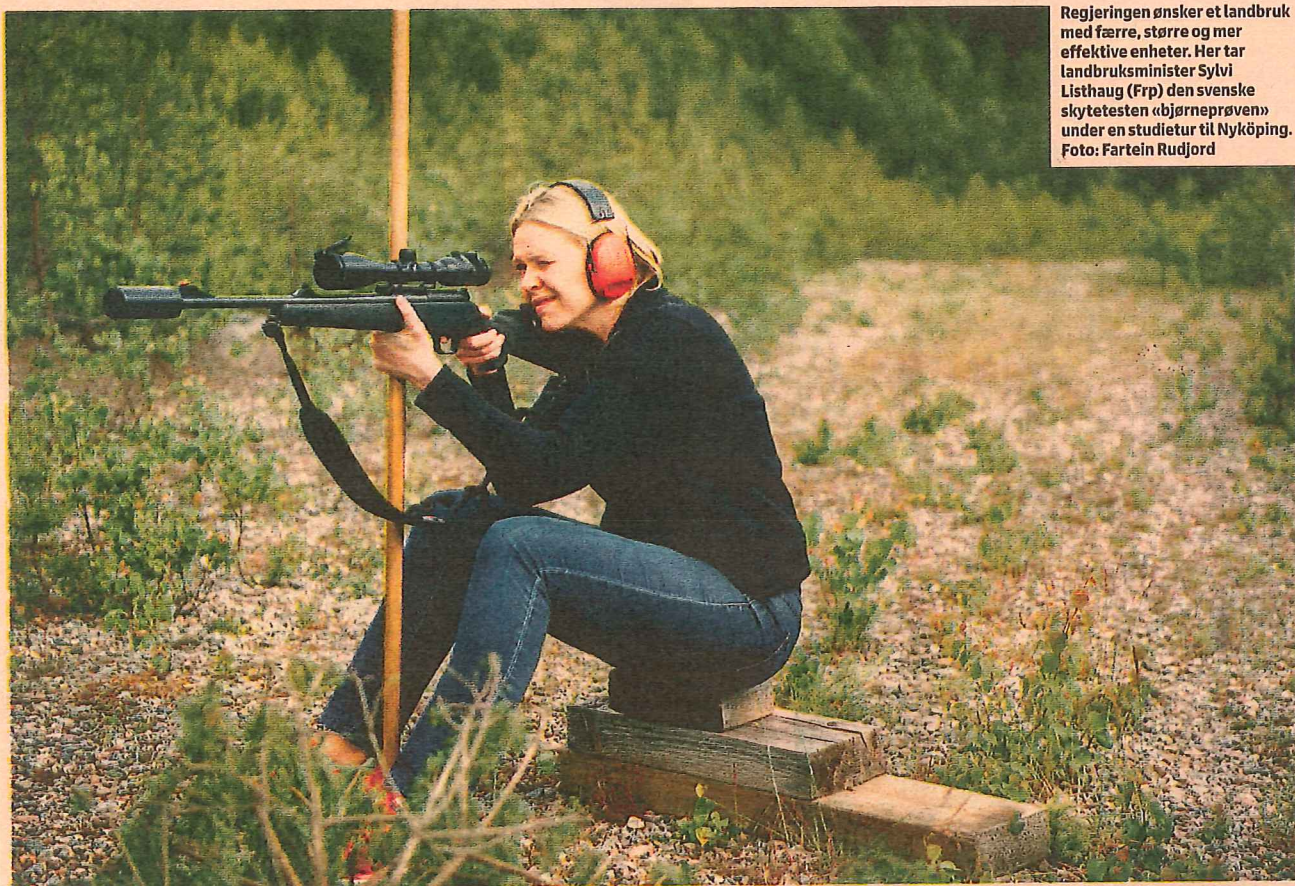
Hun viser til at alle andre næringer må skatte av gevinster ved salg av næringsseiendom, og mener de nye reglene vil gjøre det mer attraktivt å selge gårdsbruk. Ved salg utenfor familien blir det

en betydelig skattereduksjon, mener statsråden.

- Det er helt feil å påstå at vi ikke har innfridd løftet i regjeringens plattformen. Næringen har lenge etterlyst kutt i gevinstbeskatningen ved salg av gårdsendommer. Problemet i dag er at mange kunne tenke seg å kjøpe et gårdsbruk, men det er svært vanskelig med mindre du er født inn i en landbruksfamilie, sier hun.

Listhaug understreker at våningshuset kan selges skattefritt som andre boliger, og at det kun er næringsdelen av gårder som nå skal beskattes ved salg til familiemedlemmer. Statsråden minner også om at foreldre fortsatt kan selge gården skattefritt til barna ved å selge den uten gevinst.

- Barn kan overta de skattemessige verdiene foreldrene har, og dermed slipper man å betale skatt.

Regjeringen ønsker et landbruk med færre, større og mer effektive enheter. Her tar landbruksminister Sylvi Listhaug (Frp) den svenske skytetesten «bjørneprøven» under en studietur til Nyköping. Foto: Fartein Rudjord

Familiegården

Venstre og KrF vil skjerme den norske familiegården fra økt skatt. Det er ikke sikkert det redder den.

Forslaget til statsbudsjett for neste år var knapt lagt frem før landbruksminister Sylvi Listhaug (Frp) ble sablet ned av landbrukets organisasjoner.

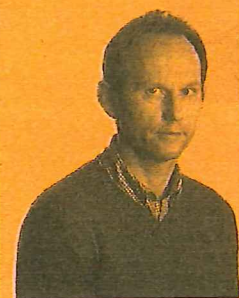
Det er Listhaugs forslag om redusert skatt på salg av landbrukseieendom som får både bønder, skogeiere og politikere på Stortinget til å protestere.

Konsekvensen av Listhaugs skattereform, er ikke lavere skatt, men høyere skatt, påpekes det.

Årsaken er at Listhaug ikke bare senker gevinstskatten, hun fjerner også skattefritaket for salg innen familien. Dermed går unge bønder på en skattesmell på flere hundre tusen kroner dersom de ønsker å overta familiegården, ifølge Norges Bondelags regneeksempler.

Selv om Bondelaget sikkert ikke underspiller effekten av

Kommentar Bård Bjerkholt

de nye reglene, er det liten tvil om at det blir mindre fordelaktig å beholde gården eller skogseiendommen i familien. Bønder og skogeiere kan riktignok fortsatt selge skattefritt til familiemedlemmer etter reglene om gavesalg som gjelder for alle næringer. Men generasjonsskifter blir mer komplisert, påpeker Carl Otto Løvenskiold og andre skogeiere i DN. Bondelaget mener åpningen for skattefritt salg i praksis er lite verd siden kjøper som regel blir sittende med et lite gunstig avskrivningsgrunnlag, noe som kan gi høyere skatt.

Men det er jo også noe av intensjonen med regjeringens landbrukspolitikk. Den vil ha fart på strukturrasjonaliseringen av landbruket i retning av færre, større og mer effektive enheter.

Når det blir vanskeligere å overta familiegården, blir det mer å få kjøpt på det åpne marked. «Dette er kun en skattelette for de store kapitalsterke oppkjøpere som Jens

Leder for Senterpartiet Trygve Slagsvold Vedum. Foto: Ida von Hanno Bast

Ulltveit-Moe, Stein Erik Hagen og Petter Stordalen», sier Senterpartiets leder Trygve Slagsvold Vedum til DN.

Det er bare halve sannheten. Mindre gunstige regler for salg innen familien kan selvsagt også

være en fordel for helt vanlige bønder eller skogbrukere som ønsker å drive litt større og som med Listhaugs forslag ville fått mer å velge i på markedet.

Slik KrF og Venstres politikere snakker om Listhaugs landbrukspolitiske skattereform, spør det om den overlever budsjettbehandlingen på Stortinget. Dermed kan det som Senterpartiets landbrukspolitiske talsmann Geir Pollestad i Bondebladet kaller «historiens største angrep på det norske familielandbruket», være avverget.

Gitt at norske myndigheter i en ikke altfor fjern fremtid kan bli nødt til å velge mellom beskyttelse av landbruket og markedsadgang for den stadig mer verdifulle sjømatnæringen, går nok den norske familiegården uansett en usikker fremtid i møte.

Bård Bjerkholt er kommentator i Dagens Næringsliv
bard.bjerkholt@dn.no